

Kehitysministerineuvoston kokous 22.5.2018

Arvoisa kehitysministeri Anne-Mari Virolainen,

EU:n kehitysministerikokous 22. toukokuuta on tärkeä tilaisuus vahvistaa Euroopan unionin sitoumistamme viime vuonna hyväksytyyn kehitysyhteistyön eurooppalaisen konsensuksen toimeenpanoon. EU:n kehityspolitiikan onnistumista ja tuloksellisuutta ohjaavat pitkälti sen toimeenpanoon varattavat resurssit sekä yhteistyön laatu keskeisten kumppanien kanssa.

Vaikka konsensus onnistui linjaamaan EU:n kehityspolitiikan kestävä kehityksen Agenda 2030:n kanssa, olemme edelleen huolissamme siitä, miten EU:n sisäiset paineet erityisesti muuttoliikkeeseen ja turvallisuuteen liittyen onnistuvat määrittämään kehitysyhteistyön ja sen rahoituksen painotuksia ja kohdentamista. Toivomme, että kehitysministerit ottavat ministerineuvoston kokouksessa selkeitä askeleita köyhyyden vähentämisen ja kestävä kehityksen asettamiseksi EU:n kehityspolitiikan keskiöön.

Monivuotinen rahoituskehys

Ulkosuhteiden rahoitus kattaa tällä hetkellä vain 6 prosenttia EU:n budjetista, mutta sillä on merkittävä vaikutus globaalin köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisessä. EU:n tulee varmistaa, että se rahoituksellaan noudattaa niin kansainvälisiä sitoumuksiaan kuin perussopimuksissa määritellyjä tavoitteitaan. Tämä edellyttää muun muassa kehitysyhteistyön rahoituksen asteittaista nostamista 0,7 prosentin tavoitteeseen bruttokansantulosta vuoteen 2030 mennessä. EU:n tulee pitää kiinni myös perussopimuksissa määritellyistä kehityspolitiikan päätavoitteistaan: köyhyyden vähentämisestä (SEUT art. 208) sekä ihmisoikeuksien edistämisestä ja kestävä kehityksen tukemisesta kehitysmaissa (SEU art. 21(2)(d)).

Komissio on ehdottanut ulkosuhteiden rahoituksen virtaviivaistamista yhdistämällä useita rahoitusvälineitä uudeksi Naapuruus ja maailma -välineeksi. Pidämme kokonaisvaltaisemman ja johdonmukaisemman näkökulman omaksumista tervetulleena, mutta olemme huolissamme kansainvälisin standardein määritellyn kehitysyhteistyön rajojen hälvenemisestä ulkosuhdebudjetin käyttötarkoitusta laajennettaessa. Joustavuuden lisääminen on tärkeä tavoite, mutta se ei saa toteutua ennakoitavuuden ja pitkäjänteisyyden kustannuksella. Jos ulkosuhteiden rahoitusohjelmien ja -välineiden lukumäärää halutaan vähentää, on kehitysyhteistyön rahoituksen korvamerkitseminen entistä tärkeämpää.

1. **Ulkosuhteiden budjetin suhteellista kokoa on kasvatettava** seuraavassa rahoituskehyksessä, jotta sillä voidaan aidosti vastata ulkosuhteiden, turvallisuuden, muuttoliikkeen ja kestävä kehityksen tarpeisiin.
2. Komission ehdotus ulkosuhteiden rahoitusvälineiden yhdistämisestä Naapuruus ja maailma -välineeksi ei saa johtaa kehitysyhteistyön rahoituksen laskuun. **EU on sitoutunut nostamaan virallisen kehitysyhteistyön (ODA) 0,7 % tasoon bruttokansantulosta vuoteen 2030 mennessä** ja tämä edellyttää myös EU:n yhteisen kehitysyhteistyörahoituksen kasvua.
3. Ulkosuhdebudjetissa tulee määritellä selkeästi, mitkä ohjelmat ja välineet rahoittavat kehitysyhteistyötä. Tämä edellyttää ODA-minimitasojen asettamista ohjelmille ja välineille. **Ulkosuhteiden rahoituksesta 90 % tulisi jatkossakin olla ODA-kriteerien mukaista.** Lisäksi:

- **85 % kehitysyhteistyöstä pitäisi edistää sukupuolten välisen tasa-arvon edistämistä** OECD-DAC:in G1 tai G2 -markereiden mukaisesti;
  - **20 % pitäisi kohdistua koulutukseen, terveyteen ja sosiaaliseen suojeluun;**
  - **50 % pitäisi olla ilmaston tai ympäristön kannalta relevanttia** (esim. ilmastokestävää maataloutta ja agroekologiaa, pääsyä kestävään energiaan, investointeja biodiversiteettiin);
4. Rahoituskehityksen joustavuutta on kehitettävä, jotta EU ja sen ohjelmat voivat paremmin reagoida nouseviin globaaleihin haasteisiin. **Joustavuus ei kuitenkaan saa tarkoittaa ennakoitavuuden heikkenemistä**, eikä ODA:an korvamerkityn rahoituksen siirtämistä ei-ODA-kelpoiseen toimintaan.
  5. EU:n kehitysyhteistyön **maantieteellisessä kohdentamisessa pääpainon pitäisi olla vähiten kehittyneissä maissa**. Kehitysyhteistyön kohdentamisen kannalta köyhyyden, hyvinvoinnin, eriarvoisuuden, ihmisoikeuksien toteutumisen ja inhimillisen kehityksen pitäisi olla tärkeimpiä kriteerejä - ei muuttoliikkeen.
  6. **Ihmisoikeuksia ja demokratiaa tukevan instrumentin (EIDHR) tulee säilyä omana instrumenttinaan** eikä sitä pitäisi yhdistää muiden ulkosuhteiden instrumenttien kanssa. EIDHR:n nykyiset erityispiirteet globaalina instrumenttina, jolla voidaan tukea demokratiaa ja ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa ilman kumppanimaan hallituksen hyväksymistä olisi hyvä varmistaa omalla laillisella perustalla.

EU:n ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden kumppanuus (Post-Cotonou)

Agenda 2030:n ja EU:n uudistetun kehityspoliitikan tulee ohjata rahoituskehysten lisäksi myös unionin suhteita kumppanimaihin. Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maat (AKT-maat) ovat alusta asti olleet EU:n tärkein kumppanimaaryhmä ja siksi Cotonoun sopimuksen jatko vuoden 2020 jälkeen on EU:lle kriittinen paikka osoittaa, kuinka se toteuttaa kestävästä kehitystä ulkosuhteissaan.

Neuvoston tulee antaa komissiolle neuvottelumandaatti, joka varmistaa, että tuleva kumppanuussopimus on täysin linjassa Agenda 2030:n, EU:n kehityspoliittisen konsensuksen ja EU:n muiden alueellisten järjestelyiden, kuten yhteisen EU-Afrikka -strategian kanssa. Sopimuksen tulee siten tasapainottaa kestävä kehitys kolmea ulottuvuutta, olla ihmisoikeusperustaista, ottaa planeetan kantokyky huomioon sekä tähdätä eriarvoisuuden vähenemiseen maiden sisällä ja niiden välillä. Sen täytyy myös edistää kestävästä kehitystä tukevaa politiikkajohdonmukaisuutta eikä se saa luoda päällekkäisiä ja kilpailevia alueellisia rakenteita.

Kumppanuuden tulee rakentua demokraattisen omistajuuden varaan. Tämä edellyttää muun muassa tilivelvollisuuden varmistamista, poliittista dialogia kumppaneiden välillä sekä kansalaisyhteiskunnan osallistumista neuvotteluihin ja toimeenpanon seurantaan. Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen vahvistaa kumppanuuden läpinäkyvyyttä, tilivelvollisuutta, tuloksellisuutta ja omistajuutta.

- **Tulevan kumppanuussopimuksen tulee selvästi ja täsmällisesti velvoittaa EU:ta noudattamaan Lissabonin sopimuksen politiikkajohdonmukaisuuden periaatetta.** Lissabonin sopimuksen mukaan EU:n tulee ottaa kehitysyhteistyön tavoitteet huomioon kaikissa politiikoissaan, joilla on todennäköisesti vaikutuksia kehitysmaissa.

- **Kumppanuussopimuksen tulee noudattaa Agenda 2030:n ohjaavia periaatteita:** kestävän kehityksen ulottuvuuksien tasapainottamista, hyvinvoinnin edistämistä planeetan kantokyvyn rajoissa ja että ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen (*leaving no one behind*).
- **Kumppanuussopimuksen tulee määritellä selvästi kansalaisyhteiskunnan rooli ja sen tilan turvaaminen kumppanimaissa.** Sopimuksen tulee tunnustaa kansalaisyhteiskunnan itsenäinen, yksityisestä sektorista ja paikallishallinnosta erillinen rooli. Sopimuksen tulee velvoittaa kansalaisyhteiskunnan osallistamiseen kumppanuuden toimeenpanossa ja seurannassa. Ilman velvoitetta tämä hyvä tarkoitus ei välttämättä toteudu, kuten on huomattu EU-Afrikka -kumppanuuden osalla.

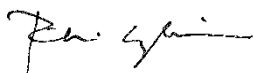
Afrikka-erityisrahasto

EU-Afrikka -huippukokouksessa vuonna 2015 käynnistetyn erityisrahaston tarkoituksena oli toimia joustavana vastauksena muuttoliiketilanteeseen. Erityisrahastoon on kerätty kehitysyhteistyörahoitusta (ODA) Euroopan kehitysrahastosta ja jäsenmailta, ja sen tulisi siten tavoitella köyhyyden vähentämistä ja noudattaa avun tuloksellisuuden periaatteita. Erityisrahastosta on toistaiseksi rahoitettu pääasiassa suurten jäsenmaiden omia kehitysyhteistyöosastoja.

Kehitysyhteistyöjärjestöjen eurooppalaisen kattojärjestö CONCORDin tänä vuonna julkaistun raportin mukaan erityisrahaston toimeenpanoon liittyy merkittäviä ongelmia. Erityisrahastoa on CONCORDin mukaan käytetty ensisijaisesti EU:n omista maahanmuuttoliittisistä lähtökohdista, ohittaen kehitysyhteistyön päätavoitteen, ihmisoikeusperustaisuuden ja avun tuloksellisuuden. Lisäksi erityisrahaston rahoituspäätöksistä ei ole tiedossa selkeää kriteeristöä.

- **Ihmisoikeudet tulee valtavirtaistaa** Afrikka-erityisrahaston ohjelmoinnissa.
- **Erityisrahasto ei saa johtaa kehitysyhteistyörahoituksen siirtymiseen köyhyyden vähentämisestä EU:n omien intressien edistämiseen.**
- **Erityisrahaston toimeenpanossa tulee noudattaa avun tuloksellisuuden periaatteita.**
- **Erityisrahaston läpinäkyvyyttä tulee parantaa** muun muassa ottamalla Euroopan parlamentti mukaan erityisrahaston strategiseen päätöksentekoon.

Kunnioitavasti,

Rilli Lappalainen
Päsihteeri
Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry